

Vergaderjaar 2019–2020

31 789

Staatsdeelnemingen Fortis en ABN AMRO

Nr. 99

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 november 2019

Het afgelopen jaar heb ik uw Kamer een aantal keer geïnformeerd over ontwikkelingen bij RFS Holdings B.V.¹ (RFS).² Zoals eerder gemeld was een belang in Saudi British Bank (SABB) materieel gezien het laatste onderdeel van de gezamenlijke activa in RFS. De aandelen SABB zijn medio 2019 door RFS uitgekeerd aan de partijen van het voormalig consortium. NLFI heeft namens de staat de aandelen SABB beheerd.

Start verkoopproces aandelen SABB

In mijn brief van 22 mei 2019 heb ik aangekondigd dat NLFI zou starten met het verkooptraject van de aandelen SABB. Doel hierbij was om het belang op een zo kort mogelijke termijn te verkopen. Ik heb toegezegd u op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en u te informeren op het moment dat het verkooptraject is afgerond.

Met mijn vertrouwelijke brief van 4 september 2019 is de Kamer geïnformeerd over de voortgang in het verkoopproces van de aandelen SABB.³ In deze brief heb ik toegelicht dat NLFI eerst heeft gekeken naar de mogelijkheden om het gehele aandelenbelang onderhands te verkopen. De ontvangen biedingen waren op dat moment echter niet aantrekkelijk genoeg. NLFI startte daarom de verkoop van aandelen op dagelijkse basis in kleine hoeveelheden via de Saudische beurs. NLFI is daarnaast open blijven staan voor een onderhandse verkoop van het resterende aandelenbelang.

¹ RFS is het voormalige consortium van Royal Bank of Scotland, Fortis en Santander dat in 2007 gezamenlijk het toenmalige ABN AMRO heeft overgenomen. RFS had als doel om de resterende gezamenlijke activa op een zakelijk verantwoorde wijze te verkopen en af te wikkelen.

² Kamerstuk 31 789, nr. 95; Kamerstuk 31 789, nr. 96 en Kamerstuk 31 789, nr. 97

³ Kamerstuk 31 789, nr. 98

Ontwikkelingen verkoopproces aandelen SABB en afwikkeling RFS

NLFI hield voor de start van het verkoopproces ruim 75 mln. aandelen SABB. Inmiddels kan ik u informeren dat NLFI de afgelopen maanden via dagelijkse beurstransacties ruim 20 mln. aandelen heeft verkocht voor een gemiddelde prijs van SAR⁴ 32,41. De opbrengst hiervan is afgerond SAR 649 mln. (op basis van de huidige wisselkoers is dit EUR 156 mln.).

Gedurende het verkooptraject via beurstransacties heeft zich bij NLFI een koper gemeld voor een onderhandse koop van het resterende belang van 55 mln. aandelen SABB voor SAR 28 per aandeel. NLFI heeft mij begin november geadviseerd dat dit onderhandse bod optimale snelheid bood om de aandelen op korte termijn volledig te verkopen. NLFI heeft mij geadviseerd dat alternatieve opties om het aandelenbelang af te bouwen minder aantrekkelijk waren. Bij de alternatieve opties zou de afbouw nog een lange periode in beslag nemen. Daarnaast loopt de zogenoemde «lock-up»-periode van de andere consortiumpartijen medio december af. De afloop van de lock-up-periode zou waarschijnlijk prijsdruk op het aandeel veroorzaken. De staat zou daardoor het marktrisico blijven lopen dat het aandelenbelang in waarde fluctueert mede als gevolg van ontwikkelingen in de algemene economische situatie in het Midden-Oosten. Daarnaast zou er sprake blijven van een valutarisico op de SAR-EUR.⁵

Ik onderschrijf het advies van NLFI. Het bod bood de beste kans om het belang in één keer te verkopen tegen een acceptabele prijs. Ik heb daarom ingestemd met de onderhandse verkoop. De transactie wordt deze week afgerond. De verkoopopbrengst van deze transactie bedraagt SAR 1.540 mln. (EUR 367 mln.). Met inbegrip van de opbrengst van de dagelijkse beurstransacties bedraagt de totale verkoopopbrengst daarmee afgerond SAR 2.189 mln. (EUR 523 mln.).

Na uitkering van de aandelen SABB aan de consortiumpartijen is RFS afgewikkeld. Van het resterende kapitaal in RFS komt ongeveer 24 mln. toe aan de staat. De totale brutoopbrengst van de afwikkeling van het belang in RFS en de verkoop van het belang in SABB is daardoor ongeveer EUR 547 mln.

Budgettaire verwerking

Eerder heb ik u geïnformeerd over uitgaven voor de schikkingsovereenkomst en de belastingplicht van de staat in Saudi-Arabië.⁶ Het gesprek met de Saudische belastingdienst over de belastingplicht is nog niet afgerond. Daarnaast is er sprake van transactiekosten die samenhangen met de verkoop van de aandelen. De totale uitgaven voor de schikking, belastingen en transactiekosten bedragen naar verwachting EUR 136 mln. Voor het schikkingsbedrag is bij de Eerste Supplettoire Begroting 2019 reeds een betalingsverplichting van EUR 94 mln. opgenomen in de begroting van het Ministerie van Financiën. Ik zal de uitgaven en ontvangsten die samenhangen met deze verkoop conform de begrotingscyclus opnemen in de Tweede Supplettoire Begroting van het Ministerie van Financiën.

De verkoopopbrengst zelf en de uitgaven zijn niet relevant voor het uitgavenplafond, maar het saldo tussen de verkoopopbrengst en de uitgaven verlaagt wel de EMU-schuld. Op basis van de hierboven

⁴ Saudi-Arabische riyal

⁵ In de praktijk is de SAR gekoppeld aan de US Dollar.

⁶ Kamerstuk 31 789, nr. 96; Kamerstuk 31 789, nr. 97 en Kamerstuk 31 789, nr. 98

genoemde totale ontvangsten en uitgaven van respectievelijk EUR 547 mln. en EUR 136 mln. is de verwachte netto-opbrengst EUR 411 mln.

Met de afwikkeling van het belang in RFS en de verkoop van de aandelen SABB heeft de staat het volledige belang in RFS te gelde gemaakt. Naast de netto-verkoopopbrengst van EUR 411 mln. heeft de staat in het verleden EUR 6 mln. dividend ontvangen. De (oorspronkelijke) kapitaaluitgaven van de staat bedroegen in totaal EUR 2.642 mln.⁷ De extra rentelasten op de staatsschuld voor RFS zijn tot en met 31 december 2018 berekend op EUR 708 mln. In 2013 heeft mijn voorganger de Kamer reeds geïnformeerd dat de waarde van het staatsbelang in RFS vele malen lager is dan de kapitaaluitgaven van de staat. De afgelopen jaren is deze situatie niet substantieel veranderd.

Ter afsluiting

Ik vind de verkoop van SABB en afwikkeling van RFS een positieve ontwikkeling. Hiermee is de bijzondere situatie beëindigd waarbij de Nederlandse staat een belang had in een Saudische bank. Door de afwikkeling van RFS is tevens een einde aan gekomen aan het consortium waar de staat onderdeel van werd als gevolg van de overname van Fortis/ABN AMRO in 2008. Daarnaast is met de afronding van de verkoop van SABB het laatste belang verkocht dat de staat nog had naast ABN AMRO en de Volksbank. Hiermee is weer een stap gezet in de afbouw van de belangen van de staat in de tijdelijke financiële instellingen.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

⁷ In 2009 heeft de toenmalige Minister van Financiën uw Kamer geïnformeerd over hoe deze kapitaaluitgaven zijn opgebouwd. Het grootste deel (EUR 2,2 mld.) is veroorzaakt door een kapitaaltekort van de Z-share. Het overige deel (EUR 0,4 mld.) ziet op separatiekosten en contractuele verplichtingen.